

Motion till riksdagen 2005/06:Sf21

av **Mona Jönsson m.fl. (mp)**
med anledning av prop. 2005/06:72

Genomförande av EG-direktivet om rätt till familjeåterförening samt vissa frågor om handläggning och DNA-analys vid familjeåterförening

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att begreppet kärnfamilj vidgas och får en mer generös innebörd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att även äldre syskon kan vara anknytningsperson även om föräldrarna lever.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att även barn som beviljas uppehållstillstånd vid ömmande omständigheter eller av humanitära skäl skall ha rätt att återförenas med sin familj i Sverige.
4. Riksdagen avslår förslaget om att införa möjligheten att återkalla ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt vad som anføres i motionen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att handläggningstiden skall vara maximum 6 månader och inte såsom familjeåterföreningsdirektivet anger 9 månader.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att regeringen bör återkomma med ett nytt förslag angående hur hanteringen av överskridandet av handläggningsfristen skall kontrolleras.
7. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förtydliganden kring hanteringen av personuppgifter vid DNA-analys.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Migrationspolitiken, såväl inom Sverige som inom EU, är alltid beroende och avgörs av vår omvärld. Krig, konflikter, miljökatastrofer, dåligt förvaltade stater, fattigdom och andra missförhållanden leder till att människor lämnar sina länder för att söka skydd eller tryggare förhållanden i andra länder. Därmed måste migrationspolitiken vara flexibel och generös då den ständigt är i förändring. Dessa händelser gör också att familjer splittras och att anhöriga till personer som varit tvungna att exempelvis fly från sitt hemland senare ansöker om att få återförenas med sina familjemedlemmar. Hur sedan en familj ser ut är mycket kulturellt betingat. Därför är det svårt att reglera vilka i en familj som omfattas av lagar och rättigheter och vilka som därmed också faller utanför. Ett lands seder och bruk gäller inte överallt.

Vi beklagar att regeringen under en och samma tidsperiod lägger fram två propositioner kring införandet av EG-direktiv på migrationsområdet. Denna situation gör vårt arbete svårare och mer komplicerat än vanligt. Mot denna bakgrund skall inte förslagen som förs fram här ses som heltäckande utan Miljöpartiet förbehåller sig rätten att i utskottsbehandling stödja också andra förslag på ändringar i regeringens proposition som kommer fram under riksdagsbehandlingen.

Make och sambo

Regeringens förslag:

En make, varmed också avses registrerad partner, eller en sambo till anknypningspersonen skall ha rätt till uppehållstillstånd i Sverige. Upphållstillståndet skall ha en giltighetstid på minst ett år.

Miljöpartiet anser att det är positivt att makars och sambors eller registrerade partners rätt till uppehållstillstånd stärks. Det är också positivt att sambors och registrerade partner inkluderas i den nya rättigheten trots att de inte återfinns i familjeåterföreningsdirektivet. För dessa personer slopas därmed också seriositetsprövningen.

Enligt familjedirektivet omfattas endast rätten till familjeåterförening med make eller sambo som är tredjelandsmedborgare. Att regeringen väljer att vara generösare i detta fall, så att rätten skall gälla oavsett makens eller sambons medborgarskap, ser vi också positivt på.

Men Miljöpartiet vill också i detta sammanhang föra fram kritik mot att invandring av anhöriga fortfarande skall vara reglerad. Denna reglering bör avvecklas snarast. Personer som bor lagligt i Sverige skall ha rätt att förenas med sina anhöriga från andra länder utan att staten lägger hinder i vägen. Familjer skall kunna hålla ihop, och familjebegreppet ser olika ut i olika kulturer. Familjerna bör i större utsträckning än idag själva kunna få bestämma vilka familjemedlemmar som skall förenas med dem som redan bor i Sverige.

Flyktingar och skyddsbehövande i övrigt

Regeringens förslag:

Ett ogift barn som är flykting eller skyddsbehövande i övrigt och som vid ankomsten till Sverige var skild från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe eller som efter ankomsten lämnats ensam skall ha en rätt att återförenas med sina föräldrar i Sverige.

För några barn kan det vara så att äldre syskon trätt in i föräldrars ställe och att det är den personen/de personerna som barnet ser som sin trygghet med mera. Miljöpartiet anser, precis som flera remissinstanser, att om det finns äldre syskon som har uppehållstillstånd i Sverige skall detta vara anknytningsskäl för familjeåterförening. Vi menar att detta även bör gälla då föräldrar finns.

Vi menar också att barn som beviljats uppehållstillstånd av humanitära skäl skall omfattas av förslaget att ha rätt att återförenas med sin familj i Sverige. Ändringarna skall därmed anpassas efter den nya lagstiftningen som numera lyder ”vid ömmande omständigheter” istället för humanitära skäl.

Grund för återkallelse

Regeringens förslag:

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats make eller sambo eller person som avser att ingå ett äktenskap eller inleda ett samboförhållande skall kunna återkallas om förhållandet upphört under den tid som tillståndet gäller. Återkallelse skall också kunna ske av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats till makens eller sambons barn.

Vi yrkar på avslag på den föreslagna ändringen att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats make eller sambo eller person som avser att inleda ett äktenskap eller samboförhållande skall kunna återkallas. Några av remissinstanserna motsätter sig också förslaget med hänvisning till den situation framför allt kvinnor riskerar att utsättas för. Miljöpartiet är också oroat för de kvinnor och barn som därmed riskerar att hamna i en beroendesituation, att stanna kvar hos en t.ex. våldsam man. Dessa kvinnors och barns behov av skydd behöver tas på största allvar och därmed stärkas och utökas. Många gånger väntar dödshot eller utfrysning från familjen och för vissa återstår kanske endast prostitution som möjlig inkomstkälla.

Med anledning av detta menar vi att det inte skall vara möjligt att återkalla ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats make eller sambo eller person som avser att ingå ett äktenskap eller inleda ett samboförhållande.

Fel! Okänt namn på

Handläggningstid

Regeringens bedömning:

Ett beslut med anledning av en ansökan om uppehållstillstånd för familjeåterförening skall meddelas sökanden senast inom nio månader från det att ansökan lämnades in. Beslutet får meddelas senare om det föreligger särskilda skäl. Bestämmelser med denna innebörd skall införas i utlänningsförordningen.

Regeringen skriver i propositionen att varken utlänningslagen eller utlänningsförordningen innehåller någon bestämmelse om att beslut med anledning av en ansökan om familjeåterförening skall fattas inom en viss tid. Miljöpartiet ser mycket positivt på att en handläggningstid införs men vill att den är något kortare än vad direktivets nio månader anger. Väntetiden enligt Migrationsverket är i följande ärenden:

- Vid nyligen etablerade förhållanden och där *ansökan* lämnats in vid svensk ambassad eller svenskt konsulat får 78 procent av de sökande beslut inom 12 månader.
- Vad det gäller makar, sambor och registrerade partner får 69 procent vänta på beslut om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i ca sex månader.
- 74 procent av EU/EES-medborgare och deras anhöriga får vänta på beslut om uppehållstillstånd i ca tre månader.
- Utifrån bl.a. ovanstående statistik och en strävan att få så korta handläggningstider som möjligt menar vi att det är möjligt att korta handläggningstiden till max. sex månader.

Överskridande av handläggningsfristen

Regeringens bedömning:

Direktivets bestämmelser om överskridande av handläggningsfristen föranleder inte några författningsändringar.

I propositionen framkommer det att riksdagens ombudsmän (JO) inte delar regeringens bedömning att den kontrollfunktion som JO och Justitiekanslern (JK) har uppfyller de krav som familjeåterföreningsdirektivet uppställer såvitt avser följderna av att niomånadersfristen inte har iakttagits. JO hänvisar bl.a. till att han inte har någon säker möjlighet att få kännedom om när en överträdelse skett.

Med anledning av dessa oklarheter anser Miljöpartiet att regeringen bör återkomma med ett nytt, bättre berett förslag om hur hanteringen av överskridandet av handläggningsfristen skall kontrolleras.

Vilka rutiner bör gälla vid DNA-analys?

Regeringens bedömning:

De närmare rutinerna för bl.a. provtagning och analys bör i huvudsak motsvara dem som finns för blodundersökning m.m. vid faderskapsutredningar. Analyserna bör utföras av Rättsmedicinalverket. Närmare föreskrifter om utförandet av provtagning och DNA-analyser kan meddelas av regeringen eller den myndighet regeringen utser.

Miljöpartiet finner det oklart i propositionen hur personuppgifterna som registreras och som skapas i samband med DNA-provtagningen kommer att hanteras. Hur skall exempelvis den person det tagits DNA-prov på kunna ta del av innehållet i proven, ta del av innehållet i de uppgifter som lagras och eventuellt angripa eventuella felaktigheter? Vi saknar hänvisningar till tillämpbar lagstiftning och anser att regeringen bör återkomma med förtydliganden kring detta.

Stockholm den 23 februari 2006

Mona Jönsson (mp)

Gustav Fridolin (mp)

Jan Lindholm (mp)

Ulf Holm (mp)